

ARTTU TUOMINEN LEVENS GEVAAR

DE BESTE SPANNING UIT FINLAND

Arttu Tuominen

Levensgevaar

De Fontein

Proloog

In de schemering lijken de ogen van de man bijna zwart. De schaduw van de bomen in het licht van de straatlantaarns tatoeëren zijn gezicht. Hij zit op een houten krukje en staart in de spiegel van de toilettafel naar zichzelf. De tv dreunt. In een paneldiscussie over het homohuwelijk zijn de aartsbisschop, vertegenwoordigers van de Linkse Alliantie, de Christendemocraten en Seta – de organisatie die strijdt voor seksuele gelijkheid – met elkaar in gesprek, alsmede de voorzitter van Geef niet op!, een door christelijke jongeren gevoerde campagne.

‘Als God homoseksualiteit had goedgekeurd, zou hij dat hebben laten weten, in plaats van het te veroordelen...’

‘Wanneer heeft God homoseksualiteit ooit veroordeeld? Laat mij dat citaat in de Bijbel eens zien!’

De man laat zijn vingers van zijn wang naar zijn kin glijden, en van daaraf naar zijn hals. Zijn stoppels voelen ruw aan onder zijn vinger-
toppen.

‘De Bijbel is heel eenduidig...’

‘Als twee mensen van elkaar houden, waarom moet de samenleving hen dan van elkaar gescheiden houden...’

De man heeft asgrouwe ogen, een smalle neus en dunne lippen, die een tikje naar beneden wijzen. Zijn haar is zwart, en ruig als de manen van een leeuw. Zijn gelaatsuitdrukking heeft iets hards, maar tegelijkertijd ook iets treurigs.

‘Wat vinden jullie van de demonstraties die al sinds april op het Stationsplein plaatsvinden? Moet men daarmee stoppen?’

‘In Finland hebben we de wet op de vrijheid van meningsuiting en van vergadering...’

‘De politie moet zeer zeker ingrijpen bij discriminerende activiteiten en haatdragende taal die een gevaar vormt voor...’

De man haat zijn gezicht. Haat zijn benige wangen, zijn dikke hals

en stoppelbaard, die hij zelfs met het scherpste scheermes niet weg kan krijgen – en hij haat zijn lichaam. De brede schouders en borstkas, zijn armen. Hij haat alles wat hij ziet, wat hij aanraakt.

‘Het wetsvoorstel is door meer dan honderdduizend burgers ondertekend. Is dat geen duidelijk signaal dat...’

‘Ik heb een mandaat van zesduizend kiezers en ben niet van plan die de rug toe te keren...’

De man smeert met lange, trage bewegingen foundation uit over zijn gezicht en poedert dat lichtjes. Een voor een worden de gebreken, groeven en onregelmatigheden in zijn huid afgedekt. Hij kleurt zijn oogleden en zijn wimpers, accentueert zijn ogen met kohl. Bij iedere streek met het oogpotlood, iedere beweging, iedere aanraking vermindert zijn afkeer. Daar ergens – onder die bast – woont degene die hij werkelijk is. Via de spiegel kan hij er een smalle glimp van zien, alsof iemand een deur op een kier zet en hij heel even naar binnen kan kijken.

Daarbinnen is het mooi. Kleurrijk.

Levend.

De man bevestigt het haarnetje, stift zijn lippen en zet de pruik op. De blonde haren vallen als een waaier op zijn rug, als de staart van een zeemeermin. Hij staat op en zet de tv uit. De parelketting om zijn hals glanst in het schemerlicht, zwart als zijn ogen, maar wanneer het licht erop valt, glinstert hij met een witte gloed als van ivoor.

Hij trekt een bh aan en pakt een lange, rood met witte jurk van een hanger, bedekt zijn schouders met een sjaal en bekijkt zichzelf in de spiegel. Hij glimlacht niet, al voelt hij dat de glimlach niet meer ver weg is. Als hij glimlacht, verbreekt hij de betovering. Hij wil genieten van het moment, al weet hij dat het glazen muiltje op een gegeven moment zal vallen en uiteen zal spatten. Dat doet het altijd.

De taxi zet hem af op de kruising van de Yrjönkatu met het marktplein Pohjoiskauppatori. Een dronken jongere roept iets, graait zichzelf tussen de benen. Een andere jongen fluit. De portier opent de deur van de nachtclub voor hem, de man steekt hem een bankbiljet toe. Binnen is het schemerig, lichten flakkeren. Een dreunende bas. Het is druk bij de garderobe, de mensen staan dicht op hem. De man baant zich een weg door de menigte, voelt klamme huid, ruikt zweet, hoort muziek.

De dansvloer is vol. Een rookmachine spuwt stoom uit tussen de dansers. De man loopt dwars door de nachtclub naar het damestoilet. Iemand streelt in het voorbijgaan zijn dijbeen maar trekt zijn hand snel terug als hij de blik van de man ziet. Een constante mensenstroom duwt in tegengestelde richting tegen hem aan. Mannen, vrouwen, mensen als hij, mensen niet als hij. In de toiletruimte controleert hij zijn make-up, en via de spiegel glimlacht hij tegen de vrouw die naast hem haar lippenstift bijwerkt. Ze glimlacht terug.

In de gang botst hij opnieuw tegen het gedreun van de bas, dat hij in zijn borstkas kan voelen. Twee mannen staan tegen de muur naast de deur met elkaar te zoenen. Hij loopt naar de bar en gaat op een kruk zitten die vrijkomt. Een jongen die net wegloopt bij de bar werpt een blik op hem en draait zich nog eens om. Hun blikken treffen elkaar, de man werpt de jongen een knipoog en een kushandje toe. De jongen is van zijn stuk gebracht en verdwijnt in het gewoel.

De man bestelt mineraalwater zonder ijs en kijkt naar de dansvloer. Door het geflakker van de stroboscooplampen zien de bewegingen van de dansers er gefragmenteerd uit, alsof je naar een vertraagde film zit te kijken. Hij schrikt op uit zijn mijmeringen als hij merkt dat iemand aan de andere kant van de bar hem aanstaart, en hij ziet een man met een gebruint gezicht, een stoppelbaardje en donkere ogen. De man draagt een grijze blazer met daaronder een wit overhemd, waarvan de bovenste twee knoopjes open zijn. De man kijkt naar hem en glimlacht. Hij glimlacht terug.

De blazerman staat op en komt naar hem toe. Hij ruikt de aftershave. Zijn blik zoekt de halsopening.

De blazerman fluistert iets in zijn oor, hij moet erom lachen. Ze lopen naar de dansvloer. De blazerman pakt zijn hand vast en trekt hem de mensenmassa in. Hij voelt de muziek en de blikken die op hen worden geworpen. Hij laat zich meevoeren door de muziek, vandaag trekt hij zich nergens iets van aan. Zijn voeten laten los van de vloer, zijn hoofd buigt achterover en al die tijd is de blazerman dicht bij hem; hij drukt zich tegen hem aan, draait, grijpt, lacht.

Ze lopen de nachtclub uit en wandelen hand in hand over het plein naar het hotel. De zomernacht is licht, maar toch branden de straatlantaarns. Ze worden nageroepen, de blazerman drukt hem stevig tegen zich aan.

Zijn hooggehakte schoenen klakken. In de lift zoenen ze elkaar voor het eerst. Hun lippen drukken zich tegen elkaar, hun heupen eveneens. De man duwt zijn vingers in het haar van de blazerman en laat zijn hand dan afglijden naar diens nek.

De deur van de kamer valt achter hen dicht. De man bedenkt dat het glazen muiltje vannacht misschien toch niet zal vallen, hoewel hij weet dat het altijd valt, telkens weer. Valt en breekt.

1

De man staaarde naar het witgeverfde plafond van de kamer. De blazerman lag naast hem te slapen. Diens borstkas bewoog op en neer in het ritme van zijn zware ademhaling. Hij was wakker geworden van een geluid buiten, dat op een donderslag leek. Een hond blafte, het inbraakalarm van een auto loeide.

De man ging overeind zitten en raakte met zijn blote tenen de vloer. Het was het moment van de dag waarop de betovering verbrak. Hij stond op en ging naar de badkamer. Het licht verminkte hem. Hij staaarde naar zichzelf in de spiegel. Stoppels schenen onder de make-up door. Hij haatte zichzelf meer dan ooit.

Hij liep weer naar het bed en begon zijn kleren op te rapen van de vloer, ervoor wakend de slapende man te storen. Buiten begon het geloei van politiesirenes te klinken. Het scherm van zijn mobiele telefoon op het nachtkastje flakkerde. De man staaarde naar de naam, zijn voorhoofd fronste. Hij liep naar de badkamer en nam op.

‘Oksman.’

‘Heb ik je gewekt?’ vroeg Jari Paloviita.

‘Het is halfvier.’

‘Kleed je aan. Ik haal je over tien minuten op bij de ingang van je flat.’

‘Wat is er aan de hand?’

‘Een explosie bij nachtclub Venus. Het gebouw staat in brand, er zijn gewonden. En waarom fluister je, heb je een vrouw op bezoek?’

‘Ik ben bij mijn ouders thuis. Mijn moeder is ziek. We zien elkaar over twintig minuten bij de nachtclub.’

Brigadier Henrik Oksman hing op, liep naar het raam en keek tussen de gesloten gordijnen door naar de straat. Nog meer politiewagens, twee brandweerwagens en een ambulance zoefden aan het hotel voorbij.

‘Moet je weg?’ De blazerman was overeind gaan zitten. Zijn ogen waren slaperig tot spleetjes geknepen, zijn behaarde, blote borstkas glansde.

Oksman keek naar hem en vond dat hij nu, net wakker en met een warrige hardos, nog mooier was dan gekleed in zijn blazer en met

gekamde haren. Oksman trok zijn panty aan en gleeed in zijn jurk. ‘Yep.’
‘Zie ik je nog een keer?’

Oksman gaf geen antwoord. Hij graaide de rest van zijn spullen van het nachtkastje, deed ze in zijn handtas en duwde de drukknop dicht. Het geluid van sirenes vulde nu de hele stad en weergalmde tussen de flatgebouwen.

‘Is er iets gebeurd?’ vroeg de blazerman, en hij liep naar het raam. Een blauw schijnsel gleeed over de gebouwen. Zijn billen glansden in het licht dat door de gordijnen naar binnen viel.

‘Brand, ergens,’ zei Oksman. Hij liep naar de deur en keek nog één keer naar de man en de hotelkamer. Toen was hij vertrokken.

2

Het was kwart over vier toen Oksman zijn Saab bij het marktplein neerzette, tegenover de taxipaal. Dichterbij kon hij niet komen. Oksman werkte al veertien jaar bij de politie en kon zich niet herinneren ooit zoveel hulpverleningsvoertuigen bij elkaar te hebben gezien. De straat en de hoek van de markt baadden in een blauwe glans.

De Yrjönkatu was vanaf de hoek van de Pohjoiskauppatori tot aan de Valtakatu afgezet. Honderden burgers stonden aan de andere kant van het politielint samengepakt. De meesten waren jongeren die net uit de kroeg waren gekomen. Iedereen wilde de plek zien waar het incident had plaatsgevonden, maar een jungle van voertuigen versperde het zicht. Brandweerauto's, ambulances, politiebusjes.

Oksman kreeg koude rillingen. Twee uur geleden had hij zelf nog binnen in de nachtclub gestaan. Die gedachte was ontstellend en keerde steeds weer terug, als een stoorsignaal op tv. Hoewel hij over het op-handen zijnde onderzoek moest nadenken, dacht hij aan alle vragen waarop hij misschien antwoord zou moeten geven. Oksman bukte zich om onder het lint door te lopen en zag in de verte Jari Paloviita tegen een brandweerwagen geleund staan, pratend in zijn mobieltje. Toen Paloviita hem zag aankomen, hing hij op en stopte hij de telefoon in zijn zak.

‘Ik dacht al bijna dat je niet zou komen,’ zei hij.

Oksman keek naar de ingang van de nachtclub. De deur was er niet meer, de ramen evenmin. Alleen verkoelde kozijnen en glas, metaal en hout dat de straat op was geslingerd. Brandslangen kronkelden door de zwartgeblakerde deuropening, waar nog steeds dunne rook door naar buiten kwam. De geëvacueerde nachtclubbezoekers waren naar de andere kant van de straat gedirigeerd, waar hun wonden werden verzorgd en contactgegevens werden verzameld door een team van eerstehulpverleners en drie politiepatrouilles. Het was een koude nacht en veel mensen waren te dun gekleed. Er was ergens een stapel dekens vandaan gehaald, die werden uitgedeeld aan degenen die ze het hardst nodig hadden. Oksman zag minstens twee als vrouw verklede mannen

in de menigte. Hij zag ook dat zij door de agenten langdurig werden aangestaard.

Langs de muur van het gebouw was een dun zeil uitgespreid waar-
onder vijf uitstulpingen te zien waren.

‘Vijf?’ vroeg Oksman.

‘Drie mannen en twee vrouwen. Vooralsnog. Ze hebben alleen de
technische recherche binnengelaten – en Linda.’

‘Gewonden?’

‘Tientallen, degenen in kritieke toestand zijn afgevoerd naar het
ziekenhuis.’

Twee brandweermannen in pak kwamen met zuurstofmaskers en
-flessen de deur uit gelopen. Achter hen aan stapte een lange slanke
vrouw naar buiten, gekleed in een overall en met een zuurstofmasker
op. Ze zette het masker onmiddellijk af en begon in de zak van haar
overall naar een pakje sigaretten te grabbelen.

Oksman en Paloviita liepen naar haar toe.

‘En?’ vroeg Paloviita.

Hoofdagent Linda Toivonen stak een sigaret op en nam een paar
trekjes voordat ze antwoordde: ‘Iemand heeft een handgranaat naar
binnen gegooid. De garderobe is aan gruzelementen, maar verder is de
materiële schade beperkt. Als het vuur zich naar het nachtclubgedeelte
had verspreid, had het veel erger kunnen aflopen.’

Ze bood Paloviita een sigaret aan; hij schudde zijn hoofd.

Ze wachtten tot Linda klaar was met roken. Al die tijd was het om
hen heen een komen en gaan van mensen. Brandweermannen die
slangen bijeenraapten, agenten die ambulances de weg wezen en eer-
stehulpverleners die tussen de auto’s door renden.

Ook de inspecteur arriveerde ter plaatse. Susanna Manners oogle-
den waren rood van de onderbroken slaap, haar kaken verstijfden om
een geeuw te onderdrukken. Ze bukte onder de politielinten door,
bleef even staan om rond te kijken, zag hen toen staan en vervolgde
haar weg.

‘Hoeveel?’ vroeg ze, en ze deed een poging levendig te klinken, wat
jammerlijk mislukte.

Linda spreidde de vingers van haar rechterhand en tilde die omhoog.
Manner knikte.

‘Terrorisme?’

‘Handgranaat. Met zekerheid een, waarschijnlijk nog een tweede ook,’ zei Linda.

‘Motief?’ vroeg Manner.

Oksman en Paloviita wierpen elkaar een blik toe. Linda antwoordde namens hen: ‘Deze nachtclub is geliefd bij homo’s en lesbo’s.’

Die opmerking legde hun allemaal het zwijgen op. Als puntje bij paaltje kwam leek een handgranaat in een nachtclub – hoewel niemand dat hardop zei – totaal niet grotesk in een wereld waarin bommen ontploften in winkelcentra, mensen in blinde woede werden neergestoken op straat en auto’s op mensenmenigten werden afgestuurd.

Tragisch, maar niet grotesk.

3

Iedereen rond de tafel was moe, en niemand deed zelfs maar een poging dat te verbergen. Mensen gaapten openlijk en strekten hun benen. Het technisch onderzoek in de nachtclub had tot in de ochtenduren geduurd en zou nog tot ver in de middag doorgaan. Toen ook de laatste nachtclubbezoekers naar huis of naar het ziekenhuis waren vervoerd, waren de rechercheurs onder leiding van Susanna Manner naar het politiebureau vertrokken.

Het eerste wat Paloviita daar deed was een pot sterke koffie zetten; hij schonk zijn mok vol en bediende toen ook de anderen. Hij gaapte, wreef over zijn kin en voelde de ruige stoppels tegen zijn handpalm. 's Nachts al was duidelijk geworden dat het nieuws over de aanslag zich als een lopend vuurtje door Finland en de rest van de wereld zou verspreiden. De social media stonden al vol met foto's en video's die bij de nachtclub waren gemaakt. Redacties in heel Europa waren wakker en bezig hun voorpagina's te vullen.

Inspecteur Susanna Manner was voor iedereen nog een klein raadsel. Ze was begin maart begonnen als hoofd van de afdeling Misdrijven, was drieëndertig jaar en doctor in de rechtsgeleerdheid, en had bovendien de politieacademie afgerond. Ze woonde nu in Pori maar kwam uit Lapua, waar ze eerst als hoofdcommissaris had gediend en vervolgens als officier van justitie. Haar voorganger Juhani Heinonen was als deskundige naar de Centrale Recherche gegaan, en Jari Paloviita was enige tijd zijn plaatsvervanger geweest, maar er waren dingen gebeurd die ertoe hadden geleid dat hij op een zijspoor was gezet, en zodoende was er een vacature geplaatst. Er hadden meer dan honderd gegadigden gereageerd, maar Susanna Manner was superieur geweest. Een nieuwe chef wekte altijd nieuwsgierigheid, twijfels en ook angst op, maar in de paar maanden dat Manner leiding had gegeven aan het team had niemand iets op haar aan te merken gehad, integendeel. Toch vroeg iedereen zich af hoe ze het zou doen als het er echt een keer om spande. En dat was nu meer dan ooit het geval.

Linda zette de tv aan die aan de muur hing. De tune van het och-

tendjournaal weerklonk, een vrouwenstem somde de headlines op:

‘Granaataanval in Pori op bij seksuele minderheden populaire nachtclub. Vijf doden, tientallen gewonden. Politie vermoedt terrorisme...’

‘Hevige woningbrand in centrum Helsinki. Geen slachtoffers. Bluswerkzaamheden nog aan de gang...’

De muziek stopte en het gezicht van de nieuwslezeres verscheen op het scherm. ‘Er is vannacht een bomaanslag gepleegd op nachtclub Venus in het centrum van Pori. De politie heeft bevestigd dat vijf mensen om het leven zijn gekomen. Tientallen mensen zijn naar het ziekenhuis gebracht. Er wordt momenteel contact gezocht met de familie van de slachtoffers. Voornamelijk is er niemand gearresteerd op verdenking van het misdrijf. De politie in Zuidwest-Finland heeft nog geen details vrijgegeven en houdt om negen uur vanochtend een persconferentie.’

De redactie liet beelden zien die met een mobiele telefoon waren gemaakt. Op de korrelige video was een stuk van de verkoelde façade van het gebouw te zien, evenals de armada van hulpverleningsvoertuigen met hun zwaailichten. Vervolgens werden de andere nieuwsonderwerpen afgehandeld, over de economie en de hervorming van de sociale voorzieningen en de gezondheidszorg. Dit werd gevolgd door sport, waarna men weer terugkeerde naar de aanslag op de nachtclub. Er waren twee gasten in de studio gearriveerd.

De nieuwslezeres begon: ‘Hier in de studio zijn twee terrorismedeskundigen aanwezig: docent Kari Salmi, die een dissertatie over internationaal terrorisme heeft geschreven, en majoor Tuomo Paju, stafid en coördinator voor internationale operaties van de strijdkrachten. Goedemorgen.’

‘Goedemorgen.’

‘Kari Salmi, u hebt langdurig onderzoek verricht naar internationaal, en dan met name Europees, terrorisme. Voldoet de aanslag op nachtclub Venus aan de kenmerken van een terroristische daad?’

Salmi droeg een zwart, ietwat gekreukeld pak, en zijn ogen dwaalden onrustig de studio rond, alsof ze achter een vlieg aan joegen.

‘Ehm, terrorisme is op zich moeilijk te definiëren, en dus is zo’n op zichzelf staande aanslag, ehm, of als die op een bepaalde bevolkingsgroep is gericht, of daartegen...’

‘Wat is de definitie van een terroristische daad?’ vroeg de nieuwslezeres.

‘Het doel van terrorisme is om paniek te veroorzaken, of ehm, angst, en om structuren kapot te maken...’

‘De Venus staat algemeen bekend als een nachtclub die populair is bij seksuele minderheden. Kan dat een motief vormen voor de aanslag?’

‘Er is nog niet, ehm, het is natuurlijk zo dat... terroristische daden zijn meestal tegen een of ander maatschappelijk euvel gericht... religie of de overheid. Nationalisme op zich is –’

‘U noemt homoseksualiteit dus een maatschappelijk euvel? Kan seksuele geartheid een motief zijn voor een terroristische daad?’

‘Ehm...’

De mannelijke nieuwslezer naast haar wendde zich tot de majoor. ‘Majoor Tuomo Paju, u bent de terrorismedeskundige van de generale staf van de strijdkrachten en leider van de divisie voor bestrijding van internationaal terrorisme in Finland. Hoe zou u de aanslag karakteriseren?’

Het gezicht van de majoor bleef in de plooi, zijn handen rustten ontspannen en losjes gevouwen op de tafel. ‘De informatie tot nog toe duidt erop dat het om een geplande daad gaat, maar er zijn nog geen precieze motieven bekend. We kunnen met zekerheid spreken van een bomaanslag, maar teneinde die als terroristische daad te kunnen classificeren is nadere informatie nodig.’

‘Bomaanslagen komen in Finland zelden voor. Wat zijn de meest voorkomende motieven voor een dergelijke daad?’

‘Zoals de heer Salmi al aangaf, kunnen de beweegredenen zeer divers zijn, van een politieke ideologie tot nationalisme en haat.’

‘De aanslag was gericht op een nachtclub die populair is bij seksuele minderheden, op dezelfde avond dat tv-zender MTV3 een debat over homorechten uitzond.’

‘Er zijn al vaker terroristische daden tegen seksuele minderheden gepleegd. Het bekendst is wellicht de aanslag op een nachtclub in Orlando in de Verenigde Staten, in 2016, waarbij vijftig mensen om het leven kwamen en minstens zoveel gewonden vielen,’ zei de majoor. ‘Het is van het allergrootste belang de daders snel te pakken te krijgen en mogelijke nieuwe aanslagen te voorkomen.’

De nieuwslezeres probeerde nogmaals een standpunt aan de docent te ontlokken. ‘Kari Salmi. In uw dissertatie schrijft u dat terrorisme net als in de rest van Europa ook in Finland zal toenemen. De steekpartijen

in Turku in augustus 2017, en nu deze aanslag op een nachtclub. Is er reden om te vrezen dat dit ook bij ons de dagelijkse realiteit wordt, zoals in sommige Zuid-Europese landen?’

‘Dit is natuurlijk een heel ander type aanslag dan bijvoorbeeld de steekpartij in Turku, hoewel die ook, ehm... in zekere zin herhaalt terrorisme zichzelf steeds weer.’

‘De dader of daders zijn nog niet opgepakt. Kunnen we verwachten dat er soortgelijke aanslagen zullen worden gepleegd door dezelfde daders?’

‘Dat ehm, de politie... Dat kan ik niet weten, het –’

De camera wendde zich tot de mannelijke nieuwslezer, die de docent onderbrak.

‘Volgens informatie die zojuist is binnengekomen had de dader van de aanslag kort voor het plegen van zijn daad een video op internet gezet. We zullen die zo meteen tonen. De inhoud van de video kan mogelijk als schokkend worden ervaren door sommige kijkers.’

Alle aanwezigen in de kamer van Susanna Manner verstijfden. Ze keken elkaar aan.

Op het tv-schermbegon een korrelige YouTube-video te lopen die in een schemerige kamer was opgenomen, in een kelder of een bunker. De limoenkleurige verf op de muren was afgebladderd en onthulde grijs beton. Vooraan op de beelden stond een tafel waarop wat spullen lagen. Jari Paloviita herkende een van de voorwerpen, een Pools P35-pistool. Het duurde even voordat hij beseftte dat de zes overige hoopjes eihandgranaten waren. Er viel een schaduw op de muur, de schaduw werd kleiner, en toen kwam er een man achter de camera vandaan; hij liep naar de tafel en ging op de stoel zitten alsof hij een persconferentie ging houden. Zijn gezicht werd bedekt door een zwarte balaclava die alleen zijn ogen en mond vrijliet; op de onderkant waren de kaken en tanden van een doodskop afgebeeld.

De man keek recht in de camera, zijn ogen leken knickers die in een schedel waren weggezonden. ‘En God schiep de mens als zijn evenbeeld; mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen.’

De blik van de man liet de camera geen moment los. ‘Gods wil is vereeuwigd op de bladzijden van de Bijbel: God schiep de seksualiteit tussen vrouw en man. Al het andere is een zonde.’

Nu pas knipperde de man voor het eerst met zijn ogen. Zijn starende blik had iets huiveringwekkends.

‘Wanneer ik in een menigte sta, zie ik dat de wereld is vergaan. Gods woord is vergeten en de mens heeft zich aan de zonde overgegeven. Het staat in de Bijbel: u mag niet slapen met een mannelijk persoon zoals u met een vrouw slaapt. Dat is een gruwel.’

De man staarde naar de camera alsof hij gehypnotiseerd was, alsof zijn blik het glas doorboord had en de kijkers direct raakte. In Manners kamer heerste een ononderbroken stilte. Als iemand een paperclip had laten vallen, zou die met het geluid van een dumbbell tegen het parket zijn geslagen.

‘Zo duidelijk is het heilige wetboek. Zo duidelijk is Gods standpunt: homoseksualiteit is een gruwel. En desondanks sprak zelfs de aartsbisschop de boodschap van de Bijbel tegen door deze gruwelen te verdedigen. Onze eigen aartsbisschop verdedigt het homohuwelijk! Dat is onvergeeflijk, onnatuurlijk!’

De man sloeg met zijn vuist op tafel. De granaten rolden rond en botsten tegen elkaar aan.

‘De homocampagne heeft haar wortels tot in de Kerk laten doordringen. Tot de Kerk, die het meest van allemaal het woord van God zou moeten verdedigen. De Kerk brokkelt af van binnenuit, zoals alle grote beschavingen doen voordat ze instorten. De mainstream media hebben sympathie voor homoseksualiteit. Homo zijn is mode geworden, er wordt over geschreven in de bladen, het wordt bewonderd. Mensen staan nu vijandig tegenover de werkelijke discipelen van Jezus Christus. Ook dat is opgeschreven: de Bijbel profeteert dat de wereld zich in de eindtijd aan wetteloosheid zal overgeven.

‘De mens is aan het eind van zijn weg gekomen. De door de mainstream media opgestookte homocampagne belastert en denigreert hen die in de Bijbel geloven. De homocampagne bestempelt de tegenstanders van homoseksualiteit als mensen die discrimineren en probeert hen die in God geloven schaamte te laten voelen. Dat is verkeerd!’

De man pakte een handgranaat en liet die als een gekookt ei ronddraaien tussen zijn vingers.

‘Het is tijd om in opstand te komen. Voor ons, de werkelijke discipelen van Jezus. Veel zondaars voelen vandaag de haat van God. Vannacht ben ik de vurige wind van God die door de zondaars blaast. Ik laat zien dat we ons niet onderwerpen, dat we niet klaar zijn voor de nacht.’

De man hield de granaat omhoog naar de camera.

‘Vannacht zal het bloed van de godslasteraars de straten kleuren.’ Hij leunde voorover, zijn stem werd donkerder, zijn blik was zo streng en veeleisend dat bij iedereen de haren rechtovereind gingen staan. Zijn ogen glansden als twee ijskristallen.

‘Ik nodig jullie uit met mij mee te gaan op weg naar God. Het maakt niet uit of je man of vrouw bent, zwak of sterk. Het is voldoende als je de Almachtige God liefhebt en bereid bent in zijn legerschaar te dienen. Homoseksualiteit vertegenwoordigt alles wat er mis is met deze samenleving. Het is een door de duivel gezonden plaag waarmee we langzaam worden besmet. Ik vraag jullie: volg mij. Volg, en onze Heer Jezus Christus zal jullie belonen!’

Manner zette de tv uit. Alle mobieltjes trilden en knipperden. Manner keek alle aanwezigen strak aan. Iedereen merkte de verandering in de sfeer op. Het was alsof er een koude wind door de kamer had geblazen. Vervolgens richtte ze haar blik op haar telefoon, die op haar bureau lag te trillen. Ze liep ernaartoe, wierp een blik op het nummer en nam toen op.

‘Politie Zuidwest-Finland, Susanna Manner... Jazeker, ik heb... Inderdaad... Persconferentie om negen uur...’

Ze wierp een blik op de klok.

‘Over een uur... Natuurlijk, uiteraard... Dat weet ik inderdaad. We hebben een team... Volgens mij is het veel te vroeg om... Dat is totaal zinloos, ik... Ik ben het daar totaal niet mee eens! Als dat zo is, eis ik dat het besluit schriftelijk wordt vastgelegd... Reken maar dat ik protesteer, verdomme! Goed dan... Tot horens.’

Manner hing op, legde de telefoon op het bureau en draaide zich om naar haar ondergeschikten. ‘Dat was Turku. Säynätsalo. Het onderzoek wordt overgedragen aan de Centrale Recherche, conform titel 34-a Wetboek van Strafrecht: een met terroristisch oogmerk uitgevoerd haatmisdrijf gericht tegen seksuele geaardheid, genderidentiteit en genderexpressie.’

Niemand zei iets. Iedereen wist dat de wet op dat punt duidelijk was. En na het journaal van daarnet was het nog duidelijker geworden. Desondanks keek Manner vol vuur in het rond.

‘Een met terroristisch oogmerk uitgevoerd haatmisdrijf,’ herhaalde Linda Toivonen terneersgelagen, en ze schudde haar hoofd.

‘Er komen vandaag nog rechercheurs van de Centrale Recherche deze kant op. Zij nemen het onderzoek naar de aanslag op zich.’

‘Wat is onze rol, of worden wij helemaal aan de kant geduwd?’ vroeg Paloviita.

‘Was het maar waar. Wij assisteren met alle middelen die we hebben, oftewel we gaan op dezelfde manier verder als voorheen. Het enige verschil is dat alle beslissingen via de Centrale Recherche gaan.’

‘En de persconferentie?’

‘Afgelast. De Centrale Recherche verzorgt de informatievoorziening van nu af aan. Niemand zegt vanaf nu nog een woord tegen de media, zelfs niet per ongeluk.’

‘Die man is gek,’ zei Linda. ‘Hij gaat dat nog een keer doen.’

Manner knikte. ‘Ik snap er niks van. Om zo’n video in een rechtstreekse nieuwsuitzending te tonen. Wat mij betreft breng je alleen al daarmee de nationale veiligheid in gevaar. Die man heeft feitelijk immers de oorlog verklaard aan homoseksuelen. Hebben de media dan helemaal geen verantwoordelijkheidsbesef?’

Paloviita liep naar Manners laptop, maakte die los van het dockingstation en tikte iets in. Toen hij de laptop naar de anderen omdraaide, was op het scherm dezelfde in een kelder opgenomen video te zien.

‘Degene die de video heeft geüpload heeft als pseudoniem “de Gezant”,’ zei Paloviita.

‘De video is al bijna achtduizend keer bekeken,’ zei Manner vol afschuw.

‘Die gaat op alle socialmediaplatforms rond nu. Niemand kan hem nog verwijderen,’ zei Paloviita. ‘En wat de verantwoordelijkheid van de media betreft: die heeft zelfs nooit bestaan.’

‘Oké,’ zei Manner. ‘Ook al is het onderzoek officieel niet meer van ons, toch gaan we niet duimendraaiend zitten afwachten wat de Centrale Recherche doet. Het eerste wat we moeten achterhalen is vanaf welk IP-adres de video op internet is gezet. Neem contact op met de telecombedrijven. Daar moeten we middelen voor reserveren. Als we die zelf niet hebben, moeten we ze ergens vandaan halen. Maakt niet uit wat het kost. Ten tweede: de video moet pixel voor pixel geanalyseerd worden. Ik wil er alles over weten. Welk merk kleren de man draagt, waar je die kunt kopen, welk merk pistool hij vasthoudt, of hij

sieraden draagt, hoewel stofdeeltjes er op tafel liggen, de kleur van zijn ogen...’ somde Manner op.

‘En waar hij verdomme een kist vol handgranaten vandaan heeft,’ vervolgde Toivonen.

‘Dat ook... En dan zijn stem. Ik wil dat een stemanalyticus de video bekijkt en de spraakpatronen onderzoekt. Ik wil een schatting van de leeftijd van de man, van zijn dialect. Gebruikt hij bijzondere woorden, is er redundantie, een spraakgebrek.’

‘Hij is jong,’ zei Oksman. ‘Eerder jonger dan dertig dan ouder. Slank. Hij zou een sporter kunnen zijn, hij heeft brede schouders, maar zijn taille is smal.’

‘Goed zo,’ zei Susanna Manner. ‘Verder nog iets?’

‘Het wapen is een Belgische FN. Kost makkelijk een paar duizendjes, als het illegaal is.’

Paloviita, die merkte dat hij tweede viool speelde, haastte zich te zeggen: ‘En ik ben er zeker van dat het een Poolse P35 is. Ik heb die in mijn carrière zo vaak gezien dat ik het met mijn ogen dicht nog zou herkennen.’

Oksman wendde zich tot Paloviita en zei vol overtuiging: ‘Het is een FN.’

‘Dat horen we straks wel, als de technische recherche de video gaat uitpluizen,’ zei Manner verzoenend. ‘Kunnen jullie iets over die handgranaten zeggen?’

Beide mannen haalden de schouders op, en ook Linda zweeg.

‘Die zijn bepaald niet gewoon overal verkrijgbaar. Hier niet en nergens niet, behalve misschien in een of andere uithoek in Afrika. Oftewel, die zijn ergens gestolen.’

‘Dat is ook een goed punt om mee te beginnen. Wie heeft de mogelijkheid om dergelijke explosieven te kopen, en waar? Neem alle zaken door in de afgelopen tien jaar waarbij sprake was van granaten. Inclusief inbeslagnemingen.’

Paloviita knikte. ‘Het zou een stuk schelen als we meer wisten over die granaten. Bouwjaar, land waar ze gemaakt zijn, model. Voor zover ik weet bestaan er diverse types.’

‘Denk je dat hij, de Gezant, nog een keer zal toeslaan?’ vroeg Linda aan Manner.

Manner dacht even na en zei toen: ‘Daar ben ik van overtuigd. De

man heeft daarnet de oorlog verklaard aan een ziekte genaamd homoseksualiteit. Hij heeft verdomme een bak granaten bij de hand. Dit kan alleen maar slecht nieuws betekenen. We moeten rekening houden met de dreiging van een nieuwe aanslag, ook als dat nog even kan duren.’

Toen pakte ze haar mobieltje, dat bijna onophoudelijk had liggen zoemen tijdens de discussie; ze nam op en ging een stukje afzijdig staan om te praten.

‘We moeten de dader snel zien op te pakken, anders worden we gelyncht door de bevolking,’ zei Linda. ‘De messentrekker in Turku was binnen een paar minuten ingerekend, maar stel je voor dat dat niet zo was geweest.’

Paloviita knikte somber. ‘Dit wordt sowieso een krankzinnige mediashow. Iedere nieuwsploeg in Finland is op weg hierheen. En er komen ook teams uit het buitenland. Ik kan me de krantenkoppen al voorstellen: *Terrorist noemt zichzelf de Gezant, dreigt met nieuwe aanslagen. Roept wapenbroeders op tot oorlog tegen homo’s. Politie radeloos.*’

Manner beëindigde haar gesprek en liep somber kijkend naar de anderen.

‘De Centrale Recherche wil lokale knowhow in haar team, wat betekent dat er mensen van ons bij het onderzoek worden betrokken. Ik stel voor dat jullie allemaal meedoen.’

Ze wierpen elkaar een blik toe. Over die kwestie hoefde niet onderhandeld te worden.

‘En verder?’

‘De communicatie. Ik wed dat niemand van ons ooit eerder met zo’n mediacircus te maken heeft gehad als wat er nu op komst is.’

‘Om over de social media maar niet te spreken,’ zei Paloviita. ‘Wie van jullie heeft gisteren de Homoavond van MTV3 gezien? Ik hield het een kwartier vol, toen moest ik wegzappen. Ik kon het gewoon niet langer aanzien. Dat er in 2019 nog mensen zijn in Finland die geloven dat homo zijn een geestelijke aandoening is waarvan je kunt genezen door te bidden. Ik kan me indenken in welke richting het gesprek gaat bij anonieme discussies op internet.’

‘Je gelooft toch niet echt dat iemand de praatjes van een doorge draaide gemaskerde man serieus neemt? Homoseksualiteit is tegenwoordig geen taboe meer,’ zei Linda.

‘Geschift is hij zonder meer,’ antwoordde Paloviita. ‘Niemand werpt

bij zijn volle verstand handgranaten bij een stampvolle nachtclub naar binnen. Het is alleen jammer dat de Gezant niet de enige geschifte gek is in dit land. Geweld heeft de vervelende neiging zichzelf te voeden. Zoals ook schietpartijen op scholen en terrorisme elkaar voeden. Dergelijke berichtgeving – opruiing – kan net het laatste zetje zijn voor iemand die geweldsfantasieën heeft en die er alleen maar op heeft zitten wachten dat iemand het vuur opent en hem vraagt mee te doen.’

‘En dan is er nog iets,’ zei Manner terwijl ze naar Oksman keek, die helemaal achter in de kamer zat. ‘De Bijbel. Ik wil alles weten wat daarin staat over homoseksualiteit. Die taak krijg jij.’

Oksman knikte.

Manner vervolgde: ‘Het feit dat de man God als rechtvaardiging van zijn daden aandraagt, komt niet vaak voor in Finland. We moeten meer te weten komen over die wereldvisie. Als jullie tijd hebben, ga dan eens een praatje maken met mensen van een parochie, een predikant of zo.’

‘Een predikant?’ vroeg Paloviita.

‘De Kerk moet een standpunt innemen over de aanslag. Het feit dat iemand het doden van mensen rechtvaardigt met Gods woorden, maakt dat de Kerk een betrokken partij is.’

‘Wanneer heeft de Kerk ooit haar verantwoordelijkheid genomen?’ snoof Linda. ‘In naam van God en Allah en weet ik wie nog meer zijn er door de tijden heen miljoenen mensen vermoord. Vandaag citeerde de terrorist de Bijbel, gisteren de Koran, morgen de Talmoed. Ik wed om een honderdje dat de aartsbisschop over een paar uur al de aanslag veroordeelt en net als Pilatus zijn handen in onschuld wast.’

Paloviita stak zijn hand uit naar Linda. ‘Weddenschap aanvaard! Ik ben het volledig met je eens, maar ik wed dat de Kerk al binnen een uur met een communiqué komt.’

‘Bij die homodiscussie van gisteren was ook een predikant uit Pori aanwezig, hoe heette die ook alweer?’ vroeg Manner, en ze knipte met haar vingers terwijl ze probeerde op de naam te komen. ‘Zo’n hippie, met oorringen en tatoeages. Toe, zeg het nou.’

‘Mikael Fredriksson?’ opperde Paloviita. ‘Die klonk nog het rationeelst in dat gezelschap, ook al leek hij inderdaad meer op een ouwe rocker dan op een pastoor.’

‘Ga met ’m praten,’ zei Manner.
‘Religieus of niet, extremistische organisaties worden gevoed door dit soort ophitsing. Die lui hebben hierop zitten wachten. Op de gelegenheid hun eigen duivels los te laten,’ zei Linda.

Lees verder in *Levensgevaar*.

Dit is het tweede deel in de Rivierdelta-serie.

Eerste druk oktober 2022

Oorspronkelijke titel *Hyvitys*

Oorspronkelijke uitgever Werner Söderström Ltd (WSOY), Helsinki, Finland

Published by arrangement with Bonnier Rights, Helsinki, Finland

Copyright © 2020 Arttu Tuominen

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2022 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Annemarie Raas

Omslagontwerp en -illustratie © Studio Jan de Boer, Utrecht

Opmaak binnenwerk Crius Group

ISBN 978 90 261 5458 4

ISBN e-book 978 90 261 5459 1

ISBN luisterboek 978 90 261 5460 7

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.